

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát
Arabská 683, 160 66 Praha 6**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIS-3165/23-S
Sp. zn. ČŠIS-S-569/23-S

Název	Základní škola a Mateřská škola Brázdim, okres Praha - východ, příspěvková organizace
Sídlo	Brázdim, Veliký Brázdim 12, 250 63 Mratín
E-mail	skolabrazdim@volny.cz
IČO	71 008 128
Identifikátor	600 052 079
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Miroslav Čmelík
Zřizovatel	obec Brázdim
Místo inspekční činnosti	Veliký Brázdim 12, Brázdim
Inspekční činnost na místě	21. – 22. 11., 27. 11. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků předškolního, základního a zájmového vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů (dále „ŠVP“), jejich naplňování a souladu s právními předpisy a rámcovými vzdělávacími programy podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školný zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Základní škola a Mateřská škola Brázdim, okres Praha - východ, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, mateřské školy, školní družiny a školní jídelny. Jedná se o vesnickou neúplně organizovanou školu pouze s prvním stupněm

základního vzdělávání poskytovaného žákům ve dvou třídách. K termínu inspekční činnosti se v základní škole vzdělává 38 žáků (nejvyšší povolený počet 50 žáků školy je naplněn ze 76 %), dlouhodobě se počet žáků školy výrazně nemění. Mezi nimi je jeden žák se speciálními vzdělávacími potřebami s asistentkou pedagoga. Dále škola eviduje pět žáků s odlišným mateřským jazykem, převážně bez výraznější jazykové bariéry.

Nejvyšší povolený počet 25 dětí mateřské školy probíhající v jedné věkově smíšené třídě je k termínu inspekční činnosti využit ze 100 %. Povinného předškolního vzdělávání se účastní deset dětí včetně tří s povoleným odkladem školní docházky.

Zájmové vzdělávání ve školní družině je uskutečňováno v jednom oddělení s aktuálním počtem 30 účastníků (naplněnost 100 %).

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy (dále „ředitel“) byl do funkce na základě konkurzního řízení jmenován s účinností od srpna 2015. Koncepce rozvoje školy obsahuje jednotlivé cíle ze všech podstatných oblastí její činnosti. Každodenní operativní řízení je vzhledem k velikosti školy a malému pedagogickému sboru většinou funkční. Ředitel část kompetencí souvisejících s řízením mateřské školy předal vedoucí učitelce. Ředitel realizuje četné hospitace pouze s ústně realizovanou zpětnou vazbou, chybí však jejich cílené zaměření na vzdělávání v mateřské škole. Kumulace funkce ředitele, výchovného poradce, koordinátora informačních a komunikačních technologií a třídního učitele snižuje účinnost kontrolní funkce řízení zejména s ohledem na mateřskou školu. Nižší efektivita kontrolní a hodnotící činnosti se projevuje nedostatky např. v organizaci i průběhu předškolního vzdělávání nebo ve vedení pedagogické diagnostiky dětí.

Pozitivem ŠVP pro základní vzdělávání je prostřednictvím disponibilních hodin posílení zejména výuky českého a anglického jazyka (angličtina je nabízena již od 1. ročníku), což se příznivě odráží v průběžných výsledcích vzdělávání některých žáků. Povinné školní kurikulum je vhodně doplněno dalšími školními i mimoškolními aktivitami žáků.

Přenos informací směrem k zákonným zástupcům dětí a žáků je vhodně nastaven, spolupráce se účinně rozvíjí při pravidelných schůzkách i osobních jednáních. Vzdělávací nabídku a průběžné činnosti škola dostatečně prezentuje na svých aktualizovaných webových stránkách, třídních schůzkách i nástěnkách. Škola vhodně rozvíjí sounáležitost se zřizovatelem a regionem. Menší vypovídací hodnotu má výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2022/2023, ve které chybí stručné vyhodnocení naplňování cílů ŠVP nebo údaje o rizikovém chování a zajištění podpory dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, nadaných, mimořádně nadaných a s nárokem na poskytování jazykové podpory.

Od poslední inspekční činnosti jen mírně obměněný pedagogický sbor je složen ze sedmi učitelů včetně ředitele, jedné asistentky pedagoga v základní škole a jedné vychovatelky školní družiny. Školní poradenské pracoviště tvoří ředitel jako výchovný poradce a jedna učitelka jako školní metodička prevence. Ve vzájemné spolupráci vhodně komunikují se školskými poradenskými zařízeními i zákonnými zástupci, účelně koordinují poskytování podpůrných opatření. Vyhodnocování jejich efektivit s cílem dosažení zlepšení stavu však není zcela důsledné. Ředitel splňuje předpoklady pro výkon své funkce. Dvě učitelky základní školy postrádají odbornou kvalifikaci, z nichž jedna pracuje na základě zákonné výjimky. Absence požadované odborné kvalifikace měla částečně negativní vliv na úroveň poskytovaného základního vzdělávání. Ředitel se aktivně snaží získat odborně kvalifikované pedagogy.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále „DVPP“) vychází z potřeb školy i zájmu pedagogů. DVPP je sice cíleně zaměřené na podporu poskytovaného vzdělávání (např. formativní hodnocení, práce s časem a psychohygienu učitele, motivace a demotivace v základní škole), ale prakticky se v realizovaném vzdělávání v základní i mateřské škole odráží jen v omezené míře.

Materiální podmínky umožňují vzdělávání podle příslušných ŠVP. Od minulé inspekční činnosti došlo k dalšímu zlepšení zejména v oblasti digitálních technologií. Dále byla vybudována nová učebna školní družiny s přiléhající hernou a místností pro vyučující. Pro výuku tělesné výchovy škola používá vyhovující tělocvičnu, příp. školní zahradu nebo blízké sportovní hřiště v obci. Využívání učebny vybavené vhodnými pomůckami a přilehlé tělocvičny vytváří optimální předpoklady pro realizaci předškolního vzdělávání.

Škola disponuje dostatečným množstvím kvalitních pomůcek pro vzdělávání, které však nejsou vždy efektivně využívány k lepší názornosti výuky. Přidělené finanční prostředky škola cíleně investuje do zlepšování podmínek pro vzdělávání, tedy do vybavení potřebným zařízením a školními pomůckami i do DVPP.

Žáci, děti i účastníci zájmového vzdělávání jsou seznamováni s pravidly bezpečného chování a ochrany zdraví ve škole i mimo její prostory. O účinnosti bezpečnostních opatření svědčí skutečnost, že škola dlouhodobě nezaznamenala žádný školní úraz. V době inspekční činnosti byly dohledy o přestávkách pedagogy prováděny, budova byla zajištěna proti vstupu cizích osob.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Společnými pozitivními znaky výuky hospitované v základní škole bylo esteticky podnětné a motivační prostředí, příjemná a klidná atmosféra, pracovní charakter hodin a vstřícný vzájemný vztah mezi učiteli a žáky. Pedagogové se většinou vyrovnali velmi dobře s heterogenní věkovou skladbou žáků, která kladla vyšší nároky na vyučující z hlediska účelné volby rozličných forem činnosti s příslušnými skupinami žáků.

Organizace základního vzdělávání byla během inspekce jen částečně správně nastavena. Ne zcela respektovala podmínky školy nevhodně nastaveným rozvrhem vyučovacích hodin pro žáky 1. až 3. ročníku – např. kumulace dvou hodin matematiky a tří hodin českého jazyka v jednom dni z provozně organizačních důvodů. Při výuce učitelé směřovali ke konkrétním cílům vycházejícím převážně z příslušného ŠVP, žáky pro společnou práci vhodně motivovali. Nejčastěji využívali ne vždy efektivní frontální výuku kombinovanou s řízeným rozhovorem, jen v části vyučovacích hodin podporovali rozvoj součinnosti žáků při práci ve skupinách či dvojicích. Učitelé jen občas využívali širokou paletu zajímavých a účelných vyučovacích pomůcek – např. obrázky, kartičky a další herní prvky, převažovaly spíše z různých publikací kopírované pracovní listy. Žáci v nižších ročnících byli vhodně vedeni ke správnému sezení a psychohygieně čtení a psaní. Účelné využívání digitální techniky převážně učiteli, ale méně již žáky, nebylo četné a intenzivní. Pedagogové téměř nediferencovali výuku a nezadávali úkoly s ohledem na vzdělávací potřeby žáků. Většina vyučujících žákům poskytovala bezprostřední zpětnou vazbu k jejich výkonům, žáci ale nebyli vždy vedeni k sebehodnocení či vzájemnému vrstevnickému hodnocení. Občas se při výuce negativně projevila menší odborná erudice či zkušenost pedagogů.

Vzdělávání v mateřské škole příznivě ovlivňovalo příjemné klima provázené vřelým a empatickým přístupem pedagogů k dětem, mělo pozitivní vliv na jejich spokojenost a pohodu. Poměr spontánních a řízených aktivit byl vyvážený. Při ranních činnostech děti

využívaly zejména podněty pro rozvoj jemné motoriky, pohybu, didaktické a konstruktivní hry. Vzdělávací obsah vycházel z předcházejících zkušeností a dovedností dětí.

V ranním kruhu využívaly učitelky možnosti k upevňování znalostí dětí nebo je podněcovaly ke sdílení vlastních zážitků. Pravidelné zařazování metody řízeného rozhovoru poskytovalo dostatečný prostor pro přirozený rozvoj komunikativních dovedností dětí. Způsob práce učitelek byl zpravidla založen na přirozených herních aktivitách, které byly dále rozvíjeny pro přirozené učení. Učitelky aplikovaly účelnou frontální a skupinovou organizační formu práce.

Uskutečňované aktivity však neumožňovaly uplatňování potřebné diferenciaci dle aktuálních schopností, učebních dovedností a potřeb dětí. Vzdělávací nabídka byla většinou pro všechny děti stejně náročná, což snižovalo její efektivitu, neboť pro nejstarší děti byla málo obtížná a pro nejmladší byla obsahem i formou nesnadná. Průběžným pozitivním hodnocením byla posilována sebedůvěra dětí, zařazování sebehodnocení a vzájemného hodnocení dětí nebylo zaznamenáno.

Pravidelně realizované pohybové aktivity byly ve třídách účinně prováděny, vedly k rozvoji fyzické zdatnosti dětí. Vhodně byly zařazovány také při pobytu venku. Rozvíjení hrubé motoriky dětí je zdařile a pravidelně uskutečňováno v tělocvičně. Odpolední odpočinek respektoval individuální potřebu spánku, dětem, které neusnuly, byly nabízeny klidné aktivity mimo lehátko. Děti jsou cíleně vedeny k samostatnosti v oblékání, hygieně a k úklidu hraček a pomůcek. Zavedená nabídka pití je účelná, děti ji využívaly podle svých potřeb v průběhu celého dne.

Činnosti školní družiny naplňují cíle příslušného ŠVP, jsou vhodně zaměřené na rozvoj osobnostních a sociálních dovedností účastníků a individuálních zájmů. Pestrá škála činností jednotlivých tematických okruhů účelně zohledňuje individuální možnosti účastníků a pozitivně se odráží v jejich výsledcích. Vhodně zařazené pohybové činnosti nenásilně podněcovaly účastníky k zájmu o zvyšování tělesné aktivity a zájmu o sport.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola pravidelně využívá různé zdroje pro posuzování kvality v hlavních oblastech své činnosti včetně výsledků vzdělávání (např. hospitační činnost ředitele, projednávání výsledků vzdělávání žáků v pedagogické radě). Ve školním roce 2022/2023 škola absolvovala výběrové zjišťování výsledků žáků 5. ročníku základní školy ve čtenářské gramotnosti (průměrná úspěšnost žáků školy je 49 %) a v dovednostech usnadňujících učení (průměrná úspěšnost žáků školy je 33 %), což v obou oblastech znamená slabé hodnocení ve srovnání s ostatními testovanými žáky ve Středočeském kraji a České republice. Ve školním roce 2021/2022 škola absolvovala jiné komerční srovnávací testy pro 5. ročník základní školy z českého jazyka (průměrná úspěšnost žáků školy 58,3 %), matematiky (průměrná úspěšnost žáků školy 71,5 %) a angličtiny (průměrná úspěšnost žáků školy 46,2 %). Vedení školy výše uvedené výsledky registruje a informuje o nich učitele i žáky, ale dosud s nimi dále účinně nepracuje tak, aby docházelo ke kvalitativnímu zlepšování výsledků žáků školy.

Z analýzy prospěchu v posledních dvou školních rocích plyne, že převažuje hodnocení stupněm prospěchu „výborný“ a „chvalitebný“, méně častý je stupeň prospěchu „dobrý“. Žáci ohrožení školním neúspěchem se objevují jen zcela výjimečně, neprospívající žáky v minulém školním roce škola neměla. Dosahované vzdělávací výsledky žáka se speciálními

vzdělávacími potřebami odpovídají jen částečně očekávaným výstupům ŠVP. Škola se jen neformálně zabývá úspěšností svých žáků v další školní docházce.

Aktivity zaměřené na prevenci rizikového chování jsou realizovány průběžně v rámci výuky, formou jednorázových projektů, besed a spolupráce s externími organizacemi. Škola dlouhodobě nemusí řešit žádné projevy rizikového chování žáků. Snížené známky z chování nebyly v minulém školním roce zaznamenány. Kázeňská opatření není třeba ukládat, jsou udělovány pouze pochvaly jako motivační faktor pro žáky k vyšší aktivitě ve školní práci.

Učitelky mateřské školy se věnují plánování tematických celků, které však po jejich realizaci vyhodnocují pouze ústně. Evaluační nástroje nejsou propojeny a vykazují nízkou efektivitu. Škole se nedaří využívat pedagogickou diagnostiku pro individualizované plánování činností a systematický rozvoj schopností jednotlivých dětí. Záznamy sice sledují rozvoj dítěte ve všech vzdělávacích oblastech, získané údaje však nejsou potřebně analyzovány, nevyústí v konkrétní pedagogické záměry a postrádají ucelenou zpětnou vazbu, která by zajistila individualizaci vzdělávání. Absence odpovídajících cílů snižuje možnosti pedagogické intervence.

Z průběhu hospitací vyplynulo, že děti v posledním roce před vstupem do základní školy rozlišují pojmy, tvary, rozumí číselné řadě, zvládají zrakovou a sluchovou diferenciaci. Jsou aktivní, umí se soustředit, samostatně komunikují a dovedou vyjádřit svůj názor. Při činnostech plní zadání a hledají samostatná řešení. Přiměřeně respektují pravidla chování ve skupině. Mají osvojené základy funkčních gramotností, které jsou zřetelné v komunikaci, samostatnosti, sociálních a bezpečnostních návycích, tělesné zdatnosti.

Spolupráce se zákonnými zástupci dětí je založena na oboustranné důvěře, otevřenosti a komunikaci. Kvalitními aktivitami je vhodně podporována školní připravenost. Spolupráce pedagogů základní a mateřské školy je účinná. V rámci ní děti navštěvují výuku v 1. ročníku. Systémově je vyhodnocována úspěšnost dětí po přechodu do základní školy.

Pozitivem zájmového vzdělávání pro osobnostní i sociální rozvoj účastníků je posílení jejich sounáležitosti se školou, regionem a společností pomocí zvolených celoročních témat, která se promítají do aktivit přispívajících k naplňování sociálních, personálních, komunikačních a občanských kompetencí. Výsledky účastníků zájmového vzdělávání ve školní družině jsou sledovány v průběhu všech pořádaných akcí. Korespondují se stanovenými cíli příslušného ŠVP společně s individuálními možnostmi účastníků.

Závěry

Vývoj školy

- Dílčí obměna pedagogického sboru, ale jeho stabilní jádro zůstává neměnné.
- Vnitřní rekonstrukce budovy školy a modernizace jejího materiálního vybavení.
- Nedostatky zjištěné při předchozí inspekční činnosti se podařilo odstranit pouze částečně – přetrvává např. nízká míra využití sebehodnocení žáků a dětí, převládající frontální výuka s dominantním působením vyučujících.

Silné stránky

Mateřská škola

- Pravidelné provádění řízených pohybových aktivit cíleně vedoucí k rozvoji tělesné zdatnosti a vytrvalosti dětí. (4.1)

- Vstřícný, empatický a respektující přístup všech zaměstnanců školy k dětem spoluvytvářející vhodné bezpečné prostředí podporující učení. (4.4)

Základní škola

- Vstřícný a respektující přístup pedagogických pracovníků ve spojení s esteticky podnětným a klidným prostředím a rozvojem pozitivních sociálních vztahů příznivě podporující základní vzdělávání. (3.2)

Školní družina

- Vstřícný a respektující přístup pedagogických pracovníků ve spojení s esteticky podnětným a klidným prostředím a rozvojem pozitivních sociálních vztahů příznivě podporující zájmové vzdělávání. (3.2)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

Mateřská škola

- Neúčinný kontrolní a hodnotící systém negativně se promítající do organizace a průběhu předškolního vzdělávání. (2.1)
- Jednotná vzdělávací nabídka při didakticky zacílených aktivitách snižující efektivitu vzdělávání podle možností a potřeb jednotlivých dětí. (4.3)
- Nedostatečná práce s výsledky pedagogické diagnostiky projevující se absencí přijímaní efektivních opatření k dalšímu rozvoji dítěte. (5.1)

Základní škola

- Neúčinný kontrolní systém projevující se zejména v nedostatečném komplexním provázání všech výchovně vzdělávacích činností základní školy s mateřskou školou. (2.1)
- Nízké využívání rozmanitých informačních zdrojů ve výuce. (4.2)
- Chybějící účinné hodnocení a sebehodnocení žáků ve vztahu k cíli hodiny podle předem známých kritérií. (4.3)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zlepšit účinnost kontrolního a hodnotícího systému v předškolním vzdělávání, provázat výchovně vzdělávací proces základní a mateřské školy.
- Využívat pedagogickou diagnostiku pro individualizované plánování činností a systematický rozvoj schopností jednotlivých dětí, diferencovat vzdělávací nabídku ve shodě s jejich individuálními potřebami.
- Vést děti i žáky k účinnému sebehodnocení a vzájemnému hodnocení, tj. zařazovat účinné prvky hodnocení a sebehodnocení dětí i žáků ve vztahu k cíli hodiny podle předem známých kritérií.
- Využívat více rozmanitých informačních zdrojů – např. encyklopedií, slovníků a dalších vhodných zdrojů tištěných i elektronických.

- Diferencovat intenzivněji obsah učiva s ohledem na individuální vzdělávací předpoklady žáků.
- Pracovat účinně a efektivně s výsledky žáků v externím testování tak, aby docházelo ke kvalitativnímu zlepšování úrovně základního vzdělávání.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Informace o škole (zřizovací listina, výpis z rejstříku škol a školských zařízení, webové stránky školy) k termínu inspekční činnosti
2. ŠVP pro předškolní, základní a zájmové vzdělávání účinné ve školním roce 2023/2024
3. Školní řády základní a mateřské školy a vnitřní řád školní družiny účinné ve školním roce 2023/2024
4. Webový školní informační systém
5. Koncepce rozvoje školy z 30. srpna 2022
6. Školní matrika k termínu inspekční činnosti
7. Doklady o přijímání k předškolnímu, základnímu a zájmovému vzdělávání a povolení odkladu povinné školní docházky ve školních letech 2022/2023 a 2023/2024 k termínu inspekční činnosti
8. Pedagogická diagnostika dětí ve školních letech 2022/2023 a 2023/2024
9. Rozvrhy vyučovacích hodin tříd a učitelů ve školním roce 2023/2024
10. Třídní knihy a přehledy výchovně vzdělávací práce ve školních letech 2022/2023 a 2023/2024
11. Záznamy z jednání pedagogické rady ve školních letech 2022/2023 a 2023/2024
12. Plán kontrolní a hospitační činnosti 2023/2024
13. Dokumentace školního poradenského pracoviště platná k termínu inspekční činnosti
14. Materiály k interní a externí evaluaci
15. Výroční zprávy o činnosti školy – školní roky 2021/2022 a 2022/2023
16. Inspekční zpráva, čj. ČŠIS-1452/17-S, z 23. června 2017
17. Personální dokumentace – vzorek dokladů o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, přehled účasti a plán DVPP, inzerce k zajištění odborně kvalifikovaných pedagogických pracovníků, jmenování a potvrzení ve funkci ředitele
18. Ekonomická dokumentace k termínu inspekční činnosti – vzorek dokladů o finančním vypořádání dotací poskytnutých příjemcům prostřednictvím kraje ze státního rozpočtu v roce 2022, závazné ukazatele rozpočtu 2022, účetní závěrka sestavená k 31. prosinci 2022

19. Dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků k termínu inspekční činnosti

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PhDr. Aleš Franc, Ph.D., školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Jana Puterová, školní inspektorka

Bc. Marcela Jüstelová, školní inspektorka

15. 12. 2023